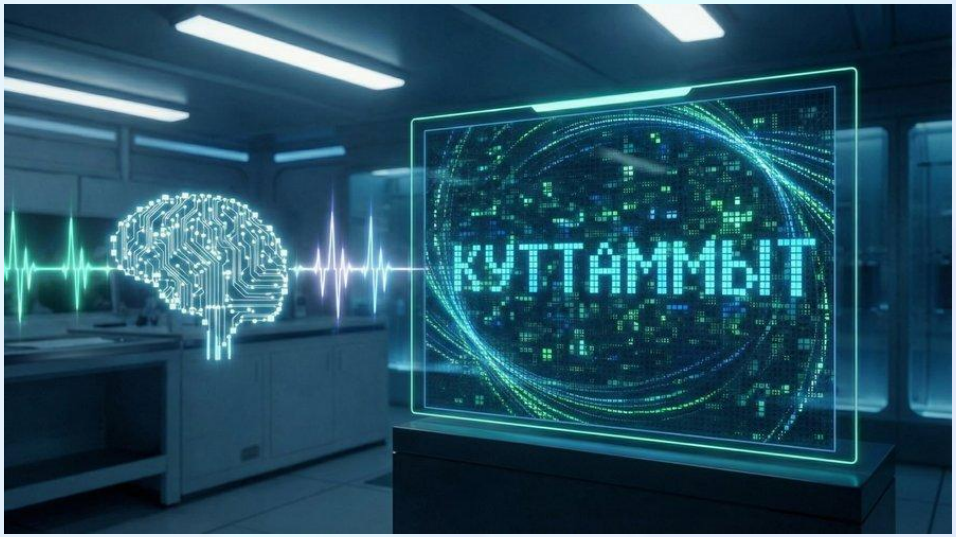
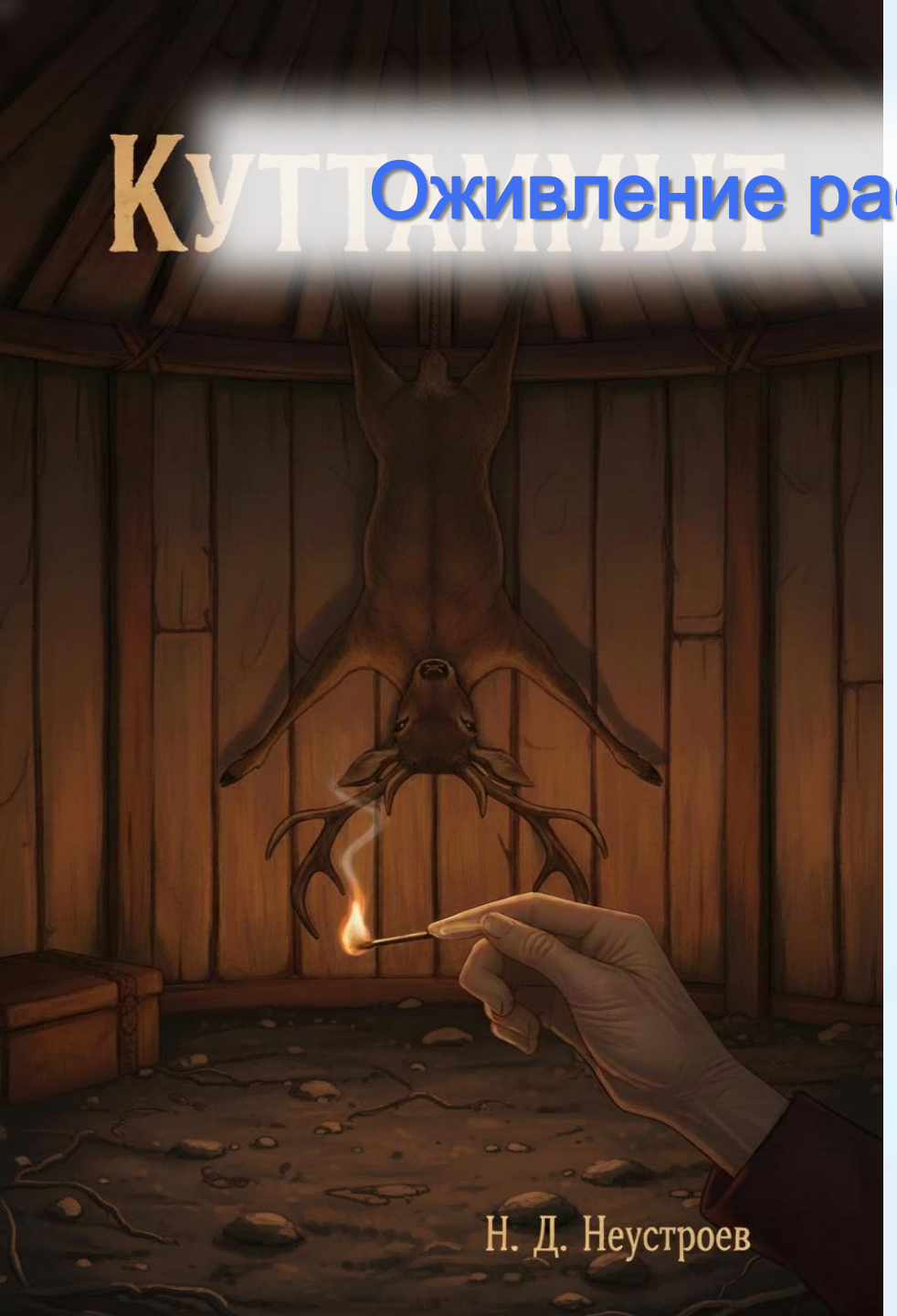

КУТТАММЫТ

«Куттаммыт» 2.0: Оживление рассказа Н.Д. Неустроева с помощью ИИ

Цель проекта

Оживить классику и создать мультфильм и комикс, чтобы наши сверстники заново влюбились в родную литературу

Наш подход

Использовать современные технологии ИИ для визуализации якутского литературного наследия

Команда цифровых помощников

Gemini

Главный сценарист, понимающий якутский язык и структурирующий повествование на 8 ключевых сцен

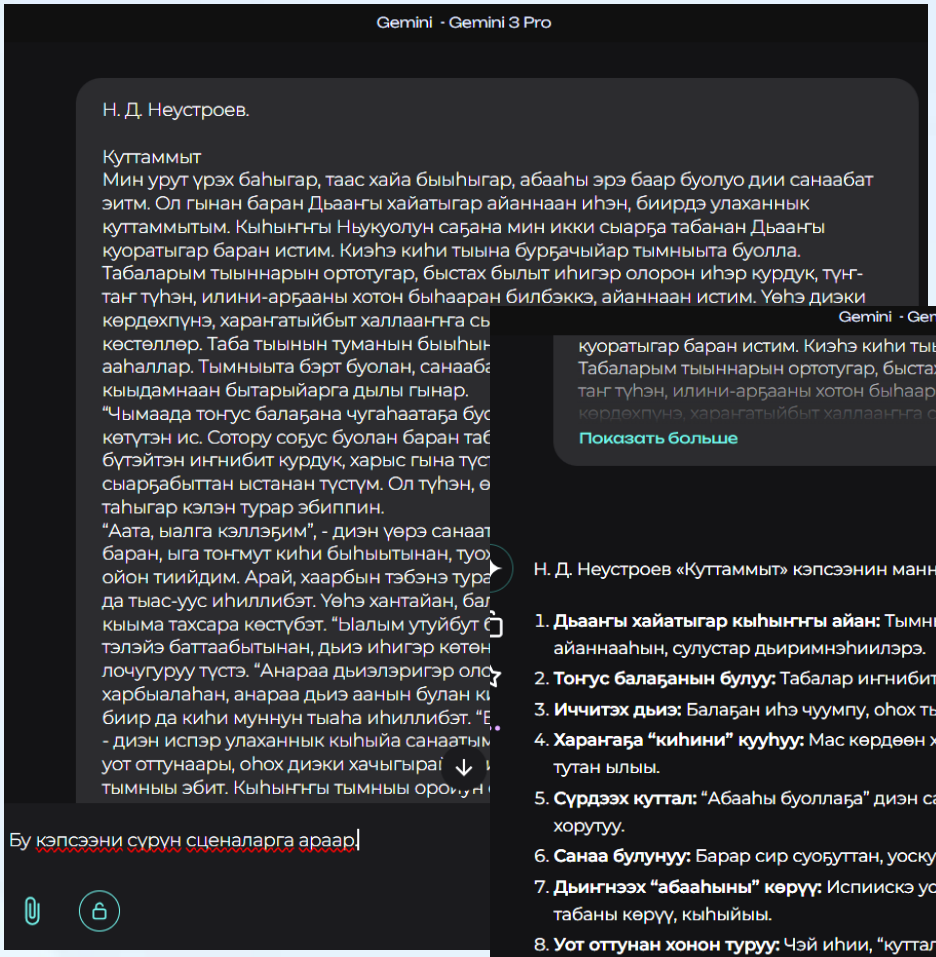
Nano Banano Pro

Главный художник, создающий атмосферные визуальные образы якутской тайги

Veo 3 и Kling

Аниматоры, оживляющие статичные кадры и добавляющие движение в каждую сцену

Процесс перевода: от якутского к цифровому

"Куттаммыт" (Н.Д. Неустроев)

1) сцена
Тымныы айан, харанҥа уонна сулустар (атмосфераны олохтооһун)
• **Хартыына (Visuals):**
• Муусука намыынньык саҕаланар, салгыы иэдэргийэр. Саха сирин киэн-куоҥ, уһугар суох кыһыҥҥы тымныы хонуута көстөр. Харанҥа, хара халлаан, аҕыйах, сытыы баҕайы сулустар дьирибинээн көстөллөр.
• Биир киһи, табанан сыарҕаҕа олорон, тымныыны утары айаннаан иһэр. Кини тыына туман буолан бурҕачыйар, табалар тыыннара былыт буолан халыйар.
• Ыраах, харанҥа хайалар тоҕойдоро хараҕаран көстөллөр. Сороҕ түгэннэргэ хайалар тымныыттан кыылдамнаан, бытарыйар курдук эффектаах.
• Киһи сирэйэ – тоҥмут, сылайбыт, ол гынан баран ханна эрэ эрэллээхтик көрөр хараҕа.
• **Закадровай куолас (Voice-over):**
• Дирин, муусукаҕа сөп түбэһэр, дьиктилээх куолас: "Мин урут үрэх баһыгар, таас хайа быыһыгар, абааһы эрэ баар буолуо дии санаабат этим... Кыһыҥҥы Ньукуолун саҕана мин икки сыарҕа табанан Дьааҥы куоратыгар баран истим."
• **Айанныыт киһи саҥата (Traveler's speech):**
• Тымныыттан тымтан, бэйэтигэр сибигинэйэр: "Киэһэ киһи тыына бурҕачыйар тымныыта буолла. Үөһэ диэки көрдөхпүнэ, харанҥатыйбыт халлааҥҥа сытыы баҕайы уоттаах сулустар дьирибинээн көстөллөр."

2) сцена
Балаҕан чугаһаабына, табалар харыс гыныылара (соһуйуу)
• **Хартыына (Visuals):**
• Айанныыт киһи харанҥаҕа айаннаан иһэрэ уонна "Чымаада тоҥус балаҕана чугаһаатаҕа буолуо" диэн эрэйдээх санаата көстөр.
• Соһуччу табалар олох тохтууллар, туора диэки харыс гыналлар, мун көтүүнэн иҥнибит курдуктар. Камера табалар атахтарын чугаһыттан, туохха иҥнибиттэрин көрдөрөр.
• Киһи сыарҕатыттан түргэнник ыстанан түһэрэ.
• Кылгас, ыраахтан тоҥус балаҕанын хомуһуннаах курдук көстүүтэ.
• Муусука тэтимэ түргэтиир, күүрэр.
• **Закадровай куолас (Voice-over):**
• "Сотору соҕус буолан баран табаларым, мун көтүүнэн иһэн, туора бүтэйтэн иҥнибит курдук, харыс гына түстүлэр."
• **Айанныыт киһи саҥата (Traveler's speech):**
• Соһуйбут куолас: "Һуок! Бу тугуй! Аата, ыалга кэллэҕим!"

3) сцена
Балаҕанҥа киирии, тыас-уус суоҕа, тоҥ оһох (кутуруктаах кэтэһии)
• **Хартыына (Visuals):**
• Киһи балаҕанҥа тиийэн, хаарын тэбэнэр, ол кэмнэ балаҕан иһиттэн тыас-уус суоҕа тута биллэр.
• Балаҕан үрдүн үөлэһиннэн уот кыыма тахсыбатаҕа көстөр. Барыта харанҥа.
• Киһи ааны аһан киирэр. Иһэ харанҥа, чуумпу. Тиҥилэҕин тыаһа лочугуруура биллэр.
• Иккис дьиэ ааныгар харбыалаһан киирэр. Оһоҕу харбаан көрөр, олус тымныы эбит. Бу

Магия промтов

Бу бэриллибит сценаны ойуулуурга 4 кадр промтун нууччалыы суруй
2) сцена
Балаҕан чугаһааһына, табалар харыс гыныылара (соһуйуу)
· Хартыына (Visuals):
· Айанньыт киһи хараҥаҕа айаннаан иһэрэ уонна "Чымаада тоҥус балаҕана чугаһаатаҕа буолуо" диэн эрэйдээх санаата көстөр.
· Соһуччу табалар олох тохтууллар, туора диэки харыс гыналлар, муҥ көтүүнэн иҥнибит курдуктар. Камера табалар атахтарын чугаһыттан, туохха иҥнибиттэрин көрдөрөр.
· Киһи сыарҕатыттан түргэнник ыстанан түһэрэ.
· Кылгас, ыраахтан тоҥус балаҕанын хомуһуннаах курдук көстүүтэ.
· Муусука тэтимэ түргэтиир, күүрэр.

02.02.2026 01:05

Бу бэриллибит сценаны ойуулуур 4 кадр (промт) нууччалыы маннык буолуон сөп:

Кадр 1: Айанньыт (Путник в пути)

> **Prompt:** Средний план. Якутский путник в теплой меховой дохе едет на оленьей упряжке (нартах) сквозь густую, темную тайгу. На лице путника читается сильная усталость смешанная с надеждой, он вглядывается в темноту. Холодное лунное освещение, кинематографичная атмосфера.

Кадр 2: Табалар соһуйуулара (Испуг оленей)

> **Prompt:** Динамичный кадр с нижнего ракурса (от земли). Олени в упряжке резко останавливаются и в панике шарахаются в сторону, сбиваясь с пути. Крупный план оленьих копыт, глубоко взрывающих снег при резком торможении. Видно напряжение мышц животных и летящие комья снега. Ощущение внезапной преграды или невидимой угрозы.

Кадр 3: С

> **Prom**
> остан
> разве
> лес, р

Оживление статики: путь к движению

Статичные кадры

Nano Banano Pro создает атмосферные иллюстрации

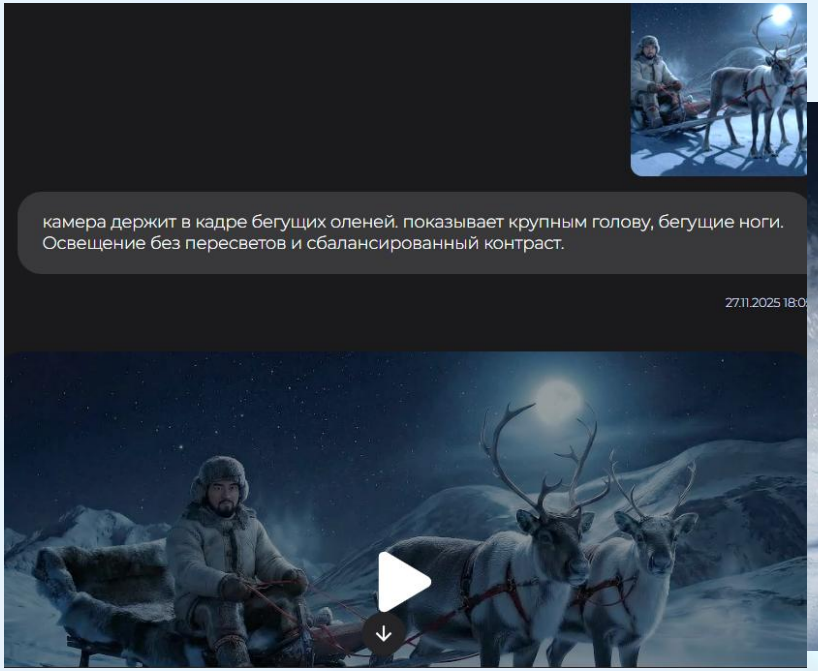
Добавление движения

Veo 3 и Kling оживляют изображения

Полноценная анимация

Пламя дрожит, олени дышат паром на морозе

ИИ — мощный инструмент, но не волшебник

Проблема: неправильные образы

Вместо северных оленей ИИ рисовал лошадей или оленей Санта-Клауса. В сцене поиска полена герой просто ползал по полу.

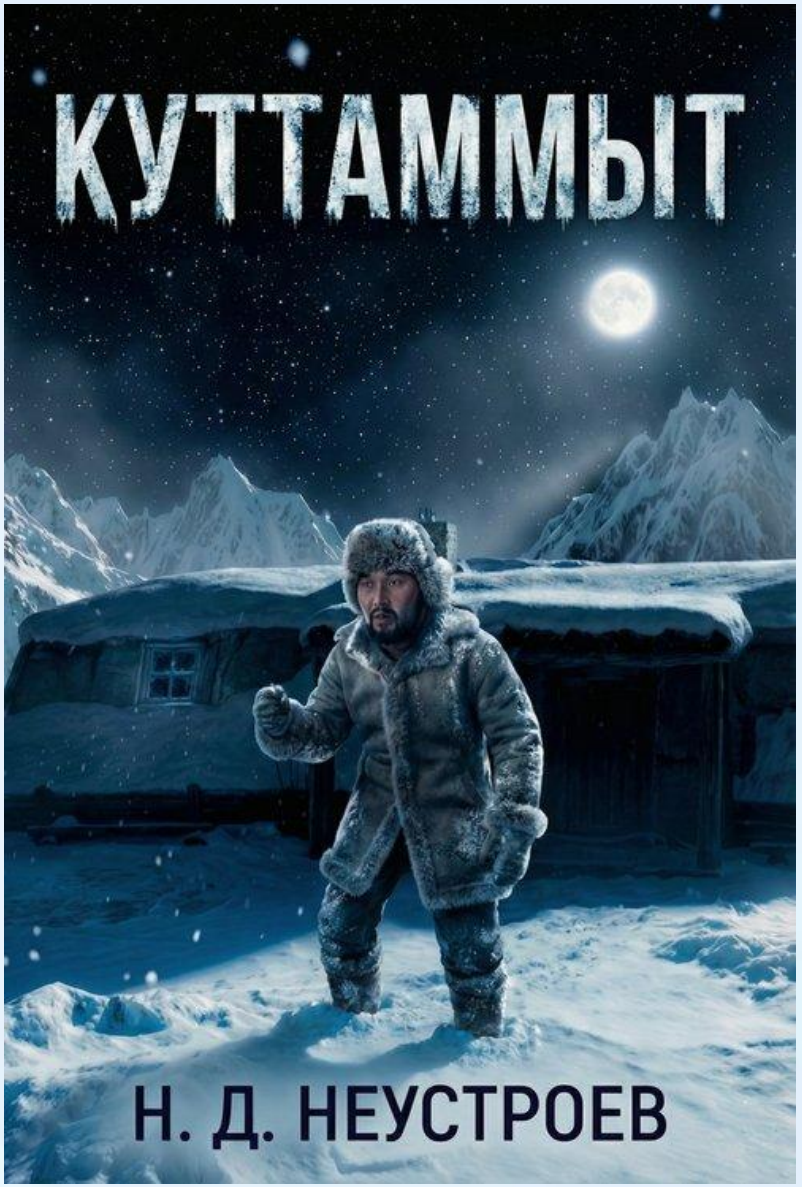
Решение: культурная экспертиза

Именно мы учили ИИ рисовать настоящий якутский балаган, правильную традиционную одежду и северных оленей.

Главный урок проекта

ИИ — это мощный инструмент, но без человека, знающего свою культуру, он беспомощен.

Наше наследие — ваше будущее

Итоговый продукт

Полноценный мультфильм (ойуулук) и яркий комикс, созданные с помощью ИИ-технологий.

Мы опросили одноклассников — им очень понравилось! Смотреть историю оказалось намного интереснее, чем видеть «сухой» текст, и многим захотелось прочитать оригинальный рассказ.

Мы доказали, что якутская литература и современные технологии могут и должны дружить.

«Куттаммыт» 2.0 — это не просто проект. Это способ сохранить наш язык в цифровом будущем.

Смотреть здесь